

1936. iščezava službeni pojam kulak. Dakle, sudbinu kulaka treba tumačiti u sklopu opštih uslova na selu između 1929. i 1941 godine.

Brutalno raskulačivanje pratila je velika glad koja je 1932-34. harala u Ukrajini, na Kavkazu i u Kazahstanu. Zapadni pisci su procenili da je odnela između 5 i 6 miliona žrtava. Slične podatke navodi i Lorenc (Lorenz, S. 205). Glad je bila posledica nasilnog otkupa u toku kolektivizacije radi popune državnih rezervi, tvrdokornog stava partijskog vrha o nemilosrdnom otkupu i ispunjenju plana. Ali je pitanje, da li je to bio namerni genocid Ukrajinaca, kako je još 1960-ih tvrdio stenfordski istoričar R. Konkvest? Nasilni otkup žita pogađao je seljake svih kategorija, ali i lokalne partijske funkcionere koji su krili žito. Po sovjetskim izveštajima hapšeni su, streljani i raseljavani i kolhoznici (čitave kolhozne brigade). Političko rukovodstvo snosi odgovornost za uzroke gladi zbog nasilnog otkupa i terora nad seljacima, ali motivi i sredstva bili su drugačiji od onih kod nacizma (Merl 1987). Merl izričito odbacuje Konkvestovu tezu o smišljenom Staljinovom holokaustu u Ukrajini i tvrdnju o planiranoj gladi kao borbi protiv ukrajinske nacije (Merl 1996, S. 135). Ovo je obnovljeni "argument" kod poistovećivanja nacizma i komunizma, u kom američki publicista M. Keplen vidi promašeni pokušaj postmoderne, sumnjajući da su samo brojevi relevantan kriterij za ocenu da je komunizam bio gori od nacizma (Kaplan 1998). Hitler i nacizam bili su gori, a brojke nisu jedini kriterij. Treba imati na umu da su Francuska i Ruska revolucija bile jeres unutar zapadne kulture – počivale su na racionalnom antičkom grčkom mišljenju i vrednostima hrišćansko-jevrejske religije, dok je nacizam radikalna negacija zapadne civilizacije. Koliko god bili brutalni, marksistički režimi nisu nikad iskorenjivali čitave klase pojedinaca zbog toga šta su oni po sebi (zbog identiteta), već zbog onoga šta su činili. Nacizam je iskorenjivao ljude zbog identiteta. Staljin nikada nije smeo da otvoreno ispoljava antisemitizam, jer bi potkopao vlastitu ideološku legitimaciju. A to je Hitler radio ne narušavajući legitimnost nacizma, zaključuje Keplen.

Pored raznovrsnih verzija načelnog opovrgavanja poistovećivanja staljinizma i nacizma i novija arhivska istraživanja oborila su tezu o klasnom genocidu. Proučavajući građu iz novootvorenih sovjetskih arhiva, američki istoričari R. Dejvis, M. Tauger i S. Vitkroft opovrgli su 1995. Konkvestovo gledište da je Staljin imao dovoljno zaliha žita da 1932. spreči glad – što je sadržajno jezgro teze o klasnom genocidu, tj. planskom izgladnjivanju u Ukrajini 1932. (R. W. Davies, M. B. Tauger and S. G. Wheatcroft 1995). Mnogi naučnici ignorišu ulogu zaliha žita u poljoprivrednoj krizi početkom 1930. U jesen 1931. Japan je napao Mandžuriju, a britanski diplomati javili su da im je Radek (visoki sovjetski funkcioner) izjavio da će biti žita dovoljno za vojsku za čitavu godinu. Konkvest je pisao da je bilo tajnih zaliha žita koje nisu korišćene za sprečavanje gladi. Međutim, Dejvis, Tauger i Vajtkoft nisu u zapisnicima Politbiroa iz ovog perioda našli potvrdu ove tvrdnje. "Raniji podaci o znatnim količinama rezervi žita pogrešni su, jer ima dovoljno podataka za tvrdnju da Staljin nije imao dovoljno rezervi da spreči glad". Očigledne zalihe su u pitanju, one koje su date u trgovinu i državi za otkup, a ne skrivene. Ove su iznosile 1. 7. 1929. 1,76 mil. tona, a 4,43 mil. tona bilo bi dovoljno za godinu dana da spreči glad 12-13 mil. ljudi. Veliki broj ljudi zavisio je od državnih rezervi žitarica. Nije se uspelo u stvaranju dovoljnih rezervi žita još od polovine 1920-ih. Stvaranje rezervi žita bio jeprioritetni zadatak u žitnoj kampanji 1929/30. Žetva 1930. bila je izuzetno plodna, za 38% viša od prethodne godine, ali ipak nisu ispunjeni planovi Politbiroa o potrebnim rezervama. Godine 1931. žetva je bila vrlo siromašna (mnogo gora nego što se predviđalo). Porasla je potrošnja žitarica, jer je porastao broj radnika u industriji i